

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG58H0023
ชื่อโครงการ : วิธีวิทยาทางปรัชญา
ชื่อนักวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ สุษะและคณะ
E-mail Address : pipatsuya@gmail.com
ระยะเวลาโครงการ: 1 สิงหาคม 2558 – 31 มกราคม 2560

งานวิจัยเรื่อง “วิธีวิทยาทางปรัชญา” มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ

(1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์วิธีวิทยาทางปรัชญา

(2) เพื่อทำความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างปรัชญาวิเคราะห์และปรัชญาภาคพื้นทวีปยุโรป

ในงานวิจัยฉบับนี้จะแบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วน คือ ปรัชญาภาคพื้นทวีปยุโรปกับปรัชญาวิเคราะห์ ผลวิจัยพบว่า

(1) ปรัชญาภาคพื้นทวีป มีสิ่งที่เรียกว่า “วิธีการ” ซึ่งเป็นสิ่งที่นักปรัชญาใช้ในการตอบปัญหา และ “วิธีวิทยา” คือเหตุผลของการพัฒนาและเลือกใช้วิธีการดังกล่าว โดยวิธีวิทยานี้รวมถึงกระบวนการนิยามปัญหาด้วย ผลการวิจัยได้ครอบคลุมถึงวิธีการของนักปรัชญาคนสำคัญ ได้แก่ เรอเน เดส์การ์ต (René Descartes) เอ็ดมุนด์ ฮุสเซอร์ล (Edmund Husserl) มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) ฌอง-ปอล ซาทร์ (Jean-Paul Sartre) ฮันส์-จอร์จ กาดาเมอร์ (Hans-Georg Gadamer) ปอล ริคัวร์ (Paul Ricoeur) และ เยอร์เก็น ฮาเบอร์มาส (Jürgen Habermas) ซึ่งมีวิธีวิทยาแตกต่างกันออกไป

ส่วนวิธีวิทยาของปรัชญาวิเคราะห์นั้นเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหาทางปรัชญาโดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์หาคำนิยามหรือความหมายด้วยตรรกวิทยา การโต้แย้งบนฐานของสามัญสำนึก การแก้ปัญหาทางปรัชญาด้วยการวิเคราะห์ภาษา การพิจารณาและประเมินปัญหาทางปรัชญาด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์หรือธรรมเนียมและวิธีการแบบปฏิบัตินิยม

(2) แม้ว่าการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่าง ปรัชญาภาคพื้นทวีปกับปรัชญาวิเคราะห์จะได้รับเสียงวิจารณ์ว่าการแบ่งแยกดังกล่าวไม่มีความคงเส้นคงวาหรือเป็นการแบ่งอย่างมีอคติก็ตาม แต่จากงานวิจัยก็จะพบว่าปรัชญาทั้งสองแนวทางอาจสนใจประเด็นปัญหาไม่แตกต่างกันนัก แต่สิ่งที่แตกต่างกันก็คือวิธีวิทยา และเมื่อวิธีวิทยาที่แตกต่างกัน ก็ย่อมสะท้อนถึงกระบวนการนิยามปัญหาที่แตกต่างกัน และแน่นอนว่าย่อมส่งผลต่อการจัดวางตำแหน่งตัวเองของปรัชญาแต่ละแนวทาง

จากผลวิจัยทั้งสองข้อนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การศึกษา “วิธีวิทยา” นอกจากเป็นการทำความเข้าใจตัวเองของศาสตร์ต่าง ๆ แล้วยังเป็นการตรวจสอบเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ของศาสตร์ของตน ที่สำคัญยังเป็น “สะพาน” เชื่อมความแตกต่างให้เราเข้าใจศาสตร์อื่นๆ มากยิ่งขึ้น

คำหลัก: วิธีวิทยาทางปรัชญา ปรัชญาภาคพื้นทวีป ปรัชญาวิเคราะห์

Abstract

Project Code : RDG58H0023
Project Title : Philosophical Methodology
Investigator : Asst. prof. Pipat Suya, et. al
E-mail Address : pipatsuya@gmail.com
Project Period : August 1, 2015 – January 31, 2017

The purposes of the research “Philosophical Methodology” were to 1. study and analyze philosophical methodology and 2. Create an understanding of the Analytic - Continental divide.

The findings were as follows:

(1) In Continental Philosophy, “methods” are used by philosophers to answer questions and “methodology” is the reasons to develop and select the methods. Defining problems is also included in methodology. The research covered the different methods used by prominent philosophers, namely René Descartes, Edmund Husserl, Martin Heidegger, Jean-Paul Sartre, Hans-Georg Gadamer, Paul Ricoeur, and Jurgen Habermas.

In Analytical Philosophy, methodology is used as tools to solve philosophical problems beginning with an analysis of concept or meaning using logic, an argument based on common sense, a solution to philosophical problems by analyzing language used, and judgment and assessment using scientific advancement or the methods of naturalism and pragmatism.

(2) Despite the criticism of the inconsistency and subjectivity in distinguishing Continental- Analytic Philosophy, the study discovered that these two t of philosophy might not be different in terms of the interests in problems, but the significant difference is methodology, which reflects the different processes of defining problems. This definitely leads to the way each area of philosophy positions itself.

It can be concluded from those findings that studying “methodology” is a way not only to understand various sciences but also to revise important tools in seeking knowledge of those sciences. Most importantly, it “bridges” differences, which contributes to better understanding of other sciences.

Keywords : Philosophical Methodology, Continental Philosophy, Analytic Philosophy